

Tilbagekaldelse af afgørelse for så vidt angår tidspunkt for ændring af børnebidrag

*Udtalt, at Familieretsdirektoratet ikke i forhold til den ene part i en bidrags-sag var berettiget til at ændre en afgørelse, som direktoratet havde truffet om tidspunktet for nedsættelse af børnebidrag.
(J. nr. 1988-136-62).*

FOB nr. 88.115

A klagede over, at Familieretsdirektoratet i en afgørelse af 6. oktober 1987 havde nedsat bidraget til hendes søn, Dennis' underhold, og at direktoratet i en skrivelse af 2. november 1987 ændrede afgørelsen af 6. oktober 1987 for så vidt angik tidspunktet for nedsættelsen af bidraget.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at B i skrivelse af 17. juni 1987 ansøgte Vestsjællands Statsamt om bortfald af det bidrag - normalbidraget med tillæg af 50 % - som det påhvilede ham at betale til Dennis' underhold. B henviste til, at Dennis havde egenindtægt på ca. 2.800 kr. om måneden. Bidraget forfaldt halvårsvis forud, henholdsvis den 1. april og 1. oktober.

Statsamtet forelagde ansøgningen for A. I skrivelse af 29. juni 1987 modsatte A sig, at bidraget til Dennis bortfaldt. Hun vedlagde kopi af Dennis' seneste lønseddel, hvoraf det fremgik, at Dennis havde en månedlig indtægt på ca. 2.000 kr.

Statsamtet forelagde A's skrivelse for B. Statsamtet bad samtidig B oplyse, om han ønskede at fastholde ansøgningen.

I skrivelse af 20. juli 1987 fastholdt B ansøgningen. Han vedlagde oplysninger om sine økonomiske forhold.

I skrivelse af 30. juli 1987 afslog statsamtet at imødekomme ansøgningen.

B klagede den 9. august 1987 til Familieretsdirektoratet over statsamtets afgørelse. Under Familieretsdirektoratets behandling af sagen fremsatte A yderligere bemærkninger.

I skrivelse af 6. oktober 1987, stilet til B, meddelte Familieretsdirektoratet, at direktoratet ændrede statsamtets afgørelse således, at bidraget blev fastsat til 1/2 normalbidrag »fra førstkommande forfaldsdag efter Familieretsdirektoratets afgørelse«. I begrundelsen for afgørelsen anførte direktoratet bl.a. følgende:

» ...

Afgørelsen træffes efter en konkret vurdering af, om barnets egne indtægter skønnes at sætte barnet i stand til at forsørge sig selv. Efter statsamtens og Familieretsdirektoratets praksis bortfalder bidraget i almindelighed efter ansøgning fra den bidragspligtige, når barnets indtægt pr. måned klart overstiger 3-4 gange normalbidraget.

Ændringen af bidraget sker normalt kun for fremtiden, idet der udvises tilbageholdenhed med at ændre allerede forfaldne bidrag, medmindre sagen har været afgørende urigtigt oplyst eller har trukket urimeligt længe ud.

For Deres vedkommende har Familieretsdirektoratet lagt til grund, at De oppebærer ca. 19.000 kr. månedlig og ikke har forsørgelsespligt over for andre børn.

For (A's) vedkommende har man lagt til grund, at hun oppebærer en månedlig indtægt på ca. 13.000 kr.

Man har endelig lagt til grund, at Dennis for tiden oppebærer en bruttoindtægt på ca. 2.000 kr. månedlig for sit arbejde på produktionsskolen.

Familieretsdirektoratet har ved afgørelsen lagt vægt på disse forhold, og har således ikke fundet, at Dennis' indtægt bør medføre fuldstændigt bortfald af bidraget.

... «

Ringsted Kommune rettede den 20. oktober 1987 på B's vegne henvendelse til Familieretsdirektoratet, idet B fandt det urimeligt, at bidraget først var blevet nedsat med virkning fra den 1. april 1988, da han allerede i juni 1987 havde søgt om nedsættelse.

A oplyste i klagen til mig, at hun efter Familieretsdirektoratets afgørelse ligeledes rettede telefonisk henvendelse til direktoratet, der oplyste, at »førstkommende forfaldsdag« var den 1. april 1988.

I skrivelse af 2. november 1987 meddelte Familieretsdirektoratet, at »det skyldes en fejl, at Familieretsdirektoratets skrivelse ikke blev afsendt før efter 1. oktober 1987, hvorfor der med formuleringen »førstkommende forfaldsdag« menes 1. oktober 1987.«

I skrivelse af 19. november 1987 protesterede A mod ændringen af tidspunktet for bidragets nedsættelse.

I skrivelse af 11. januar 1988 fastholdt Familieretsdirektoratet den foretagne ændring. Direktoratet redegjorde herved for praksis med hensyn til ændring af bidrag med tilbagevirkende kraft. Direktoratet anførte videre:

» ...

Det fremgår af sagen, at (B) i en skrivelse den 9. august 1987 til Vestsjællands Statsamt påklagede statsamtets afgørelse af 30. juli 1987 til Familieretsdirektoratet, at Familieretsdirektoratet ved skrivelse af 3. september 1987 gjorde Dem bekendt med klagen, at De den 11. september 1987 besvarede henvendelsen herfra, og at Familieretsdirektoratet den 6. oktober 1987 traf afgørelse i sagen og nedsatte bidraget til Dennis' underhold til et halvt normalbidrag fra den førstkommende forfaldsdag.

I skrivelse den 2. november 1987 meddelte Familieretsdirektoratet, at det skyldtes en fejl, at Familieretsdirektoratets afgørelse ikke blev afsendt før efter den 1. oktober 1987, hvorfor der med formuleringen »førstkommende forfaldsdag« menes den 1. oktober 1987.

Familieretsdirektoratet har ved afgørelsen lagt vægt på disse forhold, og man har således ikke fundet, at det forhold, at Familieretsdirektoratets afgørelse først blev afsendt den 6. oktober 1987, bør medføre, at tidspunktet for nedsættelsen af bidraget ændres til den 1. april 1988.

Familieretsdirektoratet beklager den skete fejl.

... «

Det fremgik endvidere af Familieretsdirektoratets telefonnotat fra den 13. april 1987, at Holbæk Kommune den 1. oktober 1987 havde udlagt bidra-

get for perioden 1. oktober 1987-31. marts 1988 forskudsvist, efter at A i august 1987 havde oplyst, at Dennis' indtægt pr. 14 dage var ca. 580 kr.

Jeg udtalte følgende i en skrivelse til A:

» *Vedrørende afgørelsen om at nedsætte bidraget til Dennis.*

Familieretsdirektoratet har i skrivelsen af 6. oktober 1987 nærmere redegjort for retsgrundlaget for ændring af børnebidraget og for myndighedernes praksis med hensyn til bortfald af bidrag på grund af barnets egenindtægt.

Den omtalte praksis kan ikke give mig anledning til bemærkninger.

På denne baggrund finder jeg ikke at have grundlag for at kritisere Familieretsdirektoratets afgørelse om at nedsætte bidraget til Dennis' underhold.

Vedrørende Familieretsdirektoratets meddelelse af 2. november 1987 om ændring af afgørelsen af 6. oktober 1987 for så vidt angår tidspunktet for nedsættelse af bidraget.

En afgørelse truffet af en forvaltningsmyndighed bliver retligt virksom, når den bekendtgøres for adressaten.

Efter retsplejelovens § 221, stk. 1, kan retten til enhver tid i embeds medfør eller ifølge begæring berigtige skrivefejl, som er indløbet i henseende til ord, navne eller tal, blotte regnefejl, samt sådanne fejl eller forglemmelser, som alene vedrører udfærdigelsens form. Efter retspraksis omfatter denne adgang til berigtigelse ikke fejl, som vedrører de materielle spørgsmål, dommen tager stilling til.

I den forvaltningsretlige litteratur antages det, at der gælder en tilsvarende berigtigelsesadgang i forhold til administrative myndigheders afgørelser. Adgangen til at korrigere administrative afgørelser, der er meddelt adressaten, under henvisning til at der er begået fejl, er endda videregående, for så vidt som fejlekspeditioner i et vist omfang kan redresseres inden for rammerne af forvaltningsrettens almindelige regler om tilbagekaldelse af forvaltningsakter. Den nærmere afgrænsning af adgangen til at berigtige fejl kan derfor give anledning til nogen tvivl. Poul Andersen, Dansk Forvaltningsret, 5. udg. 1965, s. 484 (med note 6), peger bl.a. på, at det formentlig må tillægges betydning, dels om fejlen er mere eller mindre åben-

bar, dels om der er hengået kortere eller længere tid, siden afgørelsen blev meddelt.

Familieretsdirektoratets ændring af tidspunktet for nedsættelsen af bidraget falder efter min opfattelse klart uden for den berigtigelsesadgang, som fremgår af retsplejelovens § 221. Der er tale om en væsentlig ændring af afgørelsens indhold. Udgangspunktet for bedømmelsen må derfor tages i reglerne om tilbagekaldelse af forvaltningsakter. Jeg henviser i den forbindelse til Claus Haagen Jensen: Fremstilling i Forvaltningsret. Almindelige emner. Institut for offentlig ret ved Aarhus Universitet, 1979, særlig siderne 368-69.

Om der efterfølgende kunne ske en ændring af tidspunktet for nedsættelsen af bidraget beror herefter på en afvejning af de hensyn, som taler for ændringen - først og fremmest hensynet til (B) - over for de hensyn, som taler for at fastholde afgørelsen som meddelt i Familieretsdirektoratets skrivelse af 6. oktober 1987.

Jeg bemærker herved, at forholdet efter min opfattelse må bedømmes med udgangspunkt i den situation, som blev skabt ved afgørelsen af 6. oktober 1987. Det er således af underordnet betydning, om Familieretsdirektoratet på ændringstidspunktet havde mulighed for at træffe afgørelse om nedsættelse af allerede forfaldne bidrag. Jeg henviser til Familieretsdirektoratets bemærkninger herom i skrivelsen af 11. januar 1988, som jeg for så vidt må anse for misvisende.

Over for hensynet til (B) og til det resultat, som jeg må gå ud fra, at Familieretsdirektoratet hele tiden har anset for at være det objektive rigtige, (nedsættelse med virkning fra 1. oktober 1987), står hensynet til Deres situation sammenholdt med den almene interesse i, at myndighedernes afgørelser, navnlig i tvister mellem private, står ved magt med det indhold, som er meddelt parterne.

Ved vurderingen af Deres situation må der lægges vægt på, at der ikke var tale om nogen åbenbar fejl. Der må også tages hensyn til, at der gik næsten en måned, inden Familieretsdirektoratet gav meddelelse om fejlen og det ændrede tidspunkt. I tiden indtil da kunne De efter min opfattelse med rimelig grund indrette Dem i tillid til afgørelsen af 6. oktober 1987.

Hertil kommer, at De den 1. oktober 1987 fik et beløb svarende til normalbidraget udlagt forskudsvis af kommunen. Der foreligger således for halvdelen af dette beløb (jf. at De i forhold til den ændrede bidragsresolution

skulle have halvt normalbidrag fra 1. oktober 1987), spørgsmål om tilbagebetaling, hvor det sædvanligt antages, at adgangen til at foretage ændring er snævrere, end hvor der alene foreligger spørgsmål om tilbagebetaling af en afgørelse. Jeg henviser i den forbindelse til lov om børnetilskud og forskudsvis udlægning af børnebidrag § 24, hvorefter tilbagebetaling forudsætter, at beløbet er modtaget »mod bedre vidende«. Efter min opfattelse havde De, i hvert fald efter modtagelsen af Familieretsdirektoratets afgørelse af 6. oktober 1987 grund til at tro, at De kunne beholde hele det udlagte beløb.

Sammenfattende er det på den baggrund min opfattelse, at Familieretsdirektoratet ikke i forhold til Dem var berettiget til at ændre afgørelsen af 6. oktober 1987.

Jeg har gjort Familieretsdirektoratet bekendt med min opfattelse.

Jeg har samtidig bedt direktoratet underrette mig om, hvad der herefter sker i sagen.

... «

Familieretsdirektoratet orienterede mig herefter om, at direktoratet i en skrivelse til A havde ændret tidspunktet for nedsættelsen af bidraget og tillagt hende erstatning for det tab, hun havde lidt som følge af, at nedsættelsen i forhold til B havde virkning fra den 1. oktober 1987.

Jeg meddelte herefter Familieretsdirektoratet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning og ikke foretog videre i sagen.